

Ó ty, pane, s mečem ostrým na obě straně chceš bojovati, mečem úst svých s těmi balaamitami? Meče slova tvého se nebojí, ani směle i lživě káží i smilní. A nenieť biskupa, anjela tvého, aby jich netrpěl; nebť biskupi sami smilní. Ale ty víš, kdy bojovati s nimi budeš ostrým mečem, 135 když jej na ně vytrhneš řka: „Jděte, zlořečení, do věčného ohně.“ Dal si na Gezi a na jeho plémě zlořečenství skrze Elizea, sluhu svého, aby se ho drželo malomocenství na věky. Dal si Jidášovi i jeho pokolení požehnaní skrze Davida řka: „Ustav nad ním hříšníka a ďábel stůj na pravici jeho! Když súzen jest, ať vyjde odsúzen a modlitba jeho buď k hříechu. 140

24a Buďte dnové jeho nemnozí | a biskupstvie jeho vezmi jiný. Buďte synové jeho sirotci a žena jeho vdovú. Neustaviční přeneseni buďte synové jeho a vyvržení buďte z příbytkuov svých. Nebuď jemu pomocník, aniž buď, kdo by se slitoval nad sirotky jeho. Buďte synové jeho k zatracení.“ Aj, tak David prorok dává požehnaní Jidášovi a jeho synuom, následovní- 145 kóm, jenž chudým almužnu Kristovu kradú, lakomství vedú a pána Ježíše zrazují a prodávají, jako die s. Bernart. Pak Šimonovi a jeho plemeni dal jest s. Petr požehnaní, když jest požádal moci za penieze, řka k němu: „Peniezi tvoji buďte s tebou na zatracení, že dar boží domněl si se za penieze míti. Není tobě diel ani účastnost v řeči té; neb srdce tvé není 150 pravé před bohem. Protož pokánie číň z této zlosti své a pros boha, zdať snad odpuštěno bude toto myšlení srdce tvého. Neb v žluči hořkosti a v zavázaní zlosti vidím tě, že jsi.“ Tak svatý Petr požehnal jest Šimona a jeho synov svatokupcov. Ne tak již | náměstkové Petrovi, ale brž kto ví- 155 ce peněz poskytne, ten moc spíše k biskupství neb k jinému duchovnímu úřadu vezme. Ne tak s. Lev papež, jenž die, že svatokupci jedne ducha lživého dávají a berú. A s. Řehoř, jenž die, že svatokupci kacieři jsú, v nichž kněžství nestojí. A s. Ambrož, jenž die, že prokleti jsú a od účastnosti těla božieho odlúčení jsú. A Pascalis papež, jenž die, že svatokupci najvětší kacieři jsú. A Gelasius papež, jenž die, že v Šimonovo zatracenie 160 uvaleni jsú. A Řehoř Nazanzenský die, že v kněžství ostati nemohú. A od Elizea proroka malomocenství obliti jsú, od Petra v zatracení polozeni jsú. A od Krista z chrámu vyvrženi jsú. Tak položeno jest v knihách práv ustavených. Ale pohříechu již toho nic neváží, a však přijde čas jiný, v němž budú vážití, až své zatracení poznají. A že velmi se to kacieřství 165 rozmnožilo, protož dobře jest oči protřítí sprostným, aby poznali svato-

132 chceš | chčeff B – 140 k hříechu | k v B dodáno na okraji –

145 synuom | v B dodáno na okraji druhou rukou – 147 Bernart | Bernarth B –

151 Protož | -r- v B dodáno nadepsáním –

153 v zavázaní | druhé -za- v B dodáno nadepsáním – 155 k biskupství | k biskupťe B – 158–159 prokleti . . . odlúčení | prokletij . . . odlúčení B –

165 své | v B původní fe škrtnuto a podtečkováno a na okraji druhou rukou dodáno (we

kupce a jich se varovali. I sluší počieti od hlavy a ohledati ji, jest-li tím malomocenství zprzněna, a potom k jiným úduom přizřítí; a snad se shledá, že od hlavy až do pát po těle malomocenství jest rozlito. B 125a

Kapitola 4

Ohledajme, muož-li papež býti svatokupcem? A zdá se, že nemuož. A Pro to, že on jest pán všeho světa, jemuž sluší bráti, jakž chce, a činiti, jakž chce. A také že jest otec najsvětější, jehož se hřích nemož chopiti. Tu věz, že mnozí papežové byli sú kacieři a jinak zlí a jsú s papežství ssa- 5 zeni; a ty bylo by dlúho psáti. Protož neměj v tom pochybení, byť papež nemohl svatokupcem býti. A ktož by to držel řka, že papež nemož svatokupčiti neb jinak smrtedlně hřešiti, ten by ho mínil nad Petra i nad jiné apoštoly vznésti. A k duvodu, jenž die, že on jest pán všeho světa, jemuž sluší bráti, jakž chce, a činiti, jakž chce, odpověď jest, že jediný jest 10 pán všeho světa, jenž nemuož hřešiti a jemuž sluší po světě | vlásti a činiti, jakž chce, a ten pán jest buoh mocný. A dále když die dóvod, že papež jest otec najsvětější, jehož nemuož se hřích chopiti, přím toho; neb jediný jest otec náš najsvětější, pán buoh, jehož se hříech nemuož chopiti. Ale snad díš: Zde na světě papež jest otec najsvětější. Tu diem, že když 15 dovedeš, že on najsvětější jest živ, následuje Krista v chudobě, v pokoře, v tichosti, v nesmilství a v práci, tehda tobě puojím, že jest najsvětější; ale očitě lakomství, pýcha a jiní hříchové činí lidem domnění, že on není otec najsvětější. Ale dieš: Vešken svět nazývá ho otcem najsvětějším, a ty sám nic. Kterak má tobě více věreno býti? Tu diem, že příliš tu saháš 20 řka: vešken svět, a jedva snad stý díl lidu má ho za římského biskupa. A však buď to, že by všickni lidé svatým neb najsvětějším ho nazývali. Když by v skutcích Kristu se protivil, tehda pro jich nazývaní nic by svat nebyl. Protož die pán buoh: „Lide můj, ti, jenž tě blaženým nazývají, ti tě | klamají.“ A kto sú ti, než pochlebníci, jenž, chtěce míti od lidu, i na- 25 zývají jej svatým a slibují, že bude svatý lid, ač jim dá. Též kněží a žáci,

Kapitola 4 | III B (druhou rukou na okraji) –

1 Ohledajme | v B iniciála O přes dva řádky –

6 to | v B dodáno druhou rukou na okraji –

15 najsvětější | v B původně psáno nayfwietieglfi gt na fwietie, -glfi přepsáno na -gi (na ra- zuře), ostatní přeškrtnuto a podtečkováno –

16 najsvětější | v B původně psáno nayfwietieyflim, -m škrtnuto –

17–18 ale očitě . . . otec najsvětější | v B dodáno na okraji druhou rukou –

25 jej | ge B, je Erben, Novotný, Gregor

chtíce míti od papeže, nazývají ho najsvětějším a on mní, by to tak bylo, i přivolí, že jemu tak říekají v uoči i píší. Ó, běda jemu, že se dá tak klati! Ale mají tuto výmluvu řkúc, že pro úřad jest najsvětější. Ale tu svě-
26b tí odpovídají, že úřad člověka svata nečiní; jakož duodod jest na Jidášovi apoštolu a na biskupích a kněžích, jenž sú Krista zamordovali. Také praví 30 světi, že čím jest úřad duostojnější a člověk v něm hřeší, tiem více jest zlořečený. Protož to znají světi, že kněžství a tak i biskupství jest najduostojnější úřad zde v světě, ale běda jemu, ktož je kterým smrtedlným hřiechem poškrvnil. I znám to, že apoštolové po Kristovi byli sú zde na světě najsvětější otcové a že jim mohli v pravdě tak říkati, ale oni sú bráni-
35 nili. Též byl-li by který papež tak živ jako apoštolové, | tehda by byl otec svatý. Ale lidé měli by se varovati pochlebenství k němu a on pýchy a tak aby s obú stranú od hřiechu se vystříhli. Neb co platno jest, že člověka svatým nazývají, an jest před bohem zlořečený? Co platno Antikristovi, že se nad boha vznosí, poněvadž ho Kristus do pekla porazí? A zase též 40 co člověku uškodí, že ho svět zlořečí, když pán buoh velebí?

Položíc to již, že papež muož býti svatokupec, vizme, kterým obyčejem muož býti svatokupcem. A jest prvý obyčej, žádaje pro zboží a pro zvele-
bení v světě papežského dóstojenství. Neb není nižádný stav v křesťanstvu ku pádu bližší; neb když Krista a Petra nenásleduje v životě nad ji-
45 né, tehdy ne apoštolský následovník, ale apoštolský protivník má slúti. Protož každý, kterýž k tomu dóstojenství pro zisk tělesný a pro vzácnost v světě chvátá neb kvapí, jest v sobě poražen svatokupectvím. Ale že ta 7a žádost muož býti před lidem skryta, protož zmeškání zboru křesťanského v práci, kterou by měl míti, jako Kristus měl a s. Petr, a přichýlení 50 k zboží světa a k životu tělesnému ukazuje lidu, že jest upadl v tu cestu svatokupectvie. – Druhý obyčej toho svatokupectvie jest rozličné ustanovení, kteréž vydává pro zisk tělesný proti zákonu božiemu, ač ne zjevně, ale že muož přivedeno býti proti zákonu božiemu. I zdali není proti řádu božím, že ustaví, aby jeho kuchaři, vrátní, maštaléri i tēkaři byli 55 první k obrokóm většieho dóstojenství v zemiech, jich jazyka neumějice? Neb opět aby nižádnému nebylo ohlášeno dánie, jelíž by položil penieze? A co jiných jest ustavení! – Třetí obyčej papežova svatokupectví muož býti, že biskupy i faráře ustavuje pro peníze; a toho dóvod v čas

28–29 jest najsvětější. Ale tu světi odpovídají, že úřad | v B dodáno na okraji druhou rukou – 32–33 jest najduostojnější úřad zde v světě | v B dodáno na okraji druhou rukou – 33 je | v B upraveno radováním z původního gelt –

49 zmeškání | zmeřka¹ B, zmešká-li Erben, Novotný, Gregor –

54–55 I zdali není proti řádu božím | v B dodáno na okraji druhou rukou –

59 biskupy | -py v B na razuře, původně psáno asi -pow; faráře | ffararze B (pod též ř. 89, 92, 175)

60 nynější nám položen zřejmē, že mnoho tisícúov zlatých za arcibiskupství pražské dáno jest.

Aj, tím trojím muož býti papež svatokupcem. Pakli se toho který papež
vystřeže a následuje svého v životě svatém spasitele, tehda má právo ku
požívání všech věcí v světě, tak jako sú měli apoštolé, a nemá tiem hrd
65 býti. Neb ktož jest světější než on, ten má před bohem lepší právo nežli on jakožto milejší a dóstojnější syn pána boha, jenž jest král všeho světa. A kromě toho práva ku požívání světa má ještě právo, aby slúžil cierkvi
70 úřad papežský jest jako i apoštolský slovo boží kázati, posvátné věci póbobiti a pilně se bohu za lid modliti. Ale zboží světa tohoto zpravovati, to na nižší stav sluší, na světský. Protož má patřiti papež, kterak Kristus a Petr nepletli sú se, aby sbožím světským vládli. Neb řekl jest jednomu, jenž jest řekl: „Mistře, řci bratru mému, ať rozdělí se mnú dědicství!
75 A on vece jemu: Člověče, kto mne ustavil súdci a neb děličem nad vámi?“ A opět kdy jeden řekl k němu: „Pójdu za tebu, kam kolivěk puojdeš. I vece jemu Ježíš: Lišky dúpata mají a ptáci nebeští hniezda, a syn člověka nemá, kde by hlavu svú sklonil.“ A také řekl jest Pilátovi, když mu řekl: „Lid tvój a biskupové tvoji dali sú mi tě. Cos učinil? Odpověděl 80 Ježíš: Království mé není s tohoto světa; by s tohoto světa bylo království mé, sluhy mé jistě postavili by se o mě, abych nebyl dán židuum. Ale není království mé odsud.“

Aj teď má papež příklad, má-li súditi svět o penieze a královstvím vlásti a vešken svět pod se kasati a mnohými poklady vlásti, čili říci, jako řekl 85 s. Petr: „Stříebro a zlato není mně, ale co mám, to dám; ve jméno Ježíše Krista vstaň a choď.“ A tak muož dobře věrný křesťan rozvážití, že papež a tak i každý biskup má Krista následovati, duchovní dary pro chválu boží rozdávatí. Ale v rozdávaní světských věcí se nepléstí. A též jest o rozdávaní biskupství, farářství a jiných prelátství. Neb muož to hlupý 90 člověk rozsúditi, že papež člověka, jehož nikdy nevidal, jenž od něho jest sto neb dvě stě mil, nezná, dobrých-li jest obyčejóv, aniž ví, hodí-li se tomu lidu, nad nimiž chce ho posaditi za biskupa neb faráře, aniž ví, přijme-li ho mile lid dobrý, jenž má od něho duchovně pasen býti. Což se tehdy plete? Pakli die, že dá listy své, a který se prvé uteče, ten právo 95 má, to opět uvede, že Jidáš lakomý, jenž nespí, uteče se prvé k biskupom a nebo k zboží, jakož obecně vidíme, nežli druhý, jenž také listy

60 zlatých | zlatých B (pod též ř. 85, 280) –

70 jako i apoštolský | v B dodáno na okraji druhou rukou –

87 dary | v B dodáno nadepsáním druhou rukou – 89 prelátství | prelát^c B –

93 před duchovně škrtnuto v B na konci řádku da

B127b

C

B 128a

B 128b

129a má. Neb by jich bylo sto, poněvadž sami o to stáli, aby biskupství neb jiného dostojeinství dosáhli, tehdy všickni sú proti řádu učinili, a tak všickni mají zahrnutí býti. Neb dí s. Pavel: „Nižádný nebeř sobě dostojeinství, ale který povolán jest od boha | jako Aron.“ A s. Řehoř die, že „jakož ten, jenž od dostojeinství, ano ho hledají, utieká, má připuzen býti, tak ten, který kvapně žádá a nestydatě se plete, bez pochybení má zahrnutí býti“. Ale když se ty řeči svatých naplní, ano Antikrist střepí, tak že čaká i očekává, aby dal tomu dostojeinství, kterýž více peněz dá; a z druhé strany toho strojí k dostojeinství, který by byl nehodnější, aby po své vuoli lid vedl svú cestú.

B 129b Ještě die někto: Papež po smrti biskupa muož držeti, pokud chce, biskupství a zachovati sobě póžitky a též i jiné obroky. Proč by pak nemohl hodně vzíti prvních póžitkův od toho, jenž chce býti biskupem neb jiným prelátem? A že to muož učiniti, jest dóvod, že on jest v světě najvyšším pánem. Druhé, že bez úmluvy jedne hodným dává dostojeinství, a tak nesvatokupčí, poněvadž své béře. Třetí pro to, že poněvadž papež to ustavil, tehda | nemá žádný proti tomu mluvíti, jakož jeho heroltové, kněží, praví a jeho práv učedníci. – Tu jest brzka odpověď k tomu, když die: Papež po smrti biskupa muož držeti, dokud chce, biskupství a chovati póžitky. Tu diem, že papež hodně vedlé zákona božího nemuož toho učiniti, aniž má jemu cierkev svatá křesťanská toho trpěti. Neb mohl by tak býti lakomý papež, že což by mřelo biskupuov a jiných kněží, on by zachoval všecky užitky sobě a nechal by lidu bez pastýřův; a tak sám by nepracoval a jiných by nevydal, jedne ač by vydal ty, jenž by v své pytle ziskuov hledali, ale ne spasení duší a chvály spasitele Jezukrista. Z toho jest odpověď k prvnímu dóvodu, jenž die: Papež jest v světě najvyšším pánem, že – jako prvé jest řečeno – že jest-li spravedlivý, svatý a následovník Kristův, tehda má hodnost vedlé čtení Kristova, aby, jsa sluhú věrným všeho křesťanstva, byl pánem světa, tak jako apoštolové světi jsú byli. Ale | ne aby hmatal zboží tělesného, jehož jest Kristus nehmatal a od něho učedníkův povolal.

D Protož ač svatý Pavel ukazuje korintským a tak i jiným dobrým křesťanóm, že vešken svět jich jest, však ne proto, jsa dostojeinství nad nimi, velebil se, by chtěl jich sbožím vlásti, né brž nechťel jich sboží bráti, a káže jim, ale dělal rukama, aby nedal nad sebú kázání svému pohoršení, jakož sám die. A že praví, že vešken svět jich jest, slyš, že takto die: „Nižádný

neclub se lidmi; neb všecky věci vaše jsú, buď to Pavel, buď to Apollo, buď to Petr, i svět, i život i smrt, i nynější věci i budoucí; jistě všechny věci vaše jsú a vy Kristovi a Kristus boží.“ Aj, teď máš, že spravedlivého člověka jest vešken svět, a tak i papežův, ač jest kdy spravedlivý. A však ne pro to má se nazývati pánem najvyšším všeho světa, ale učině všecko, což mu buoh přikázal, má říci, že jest nestatečný sluha, jakož jest Kristus přikázal učedníkóm řka: | „Když všecky věci učiníte, které jsú vám přikázány, řcete, že sme nestatečné sluhy.“ A má jím hnúti příklad Kristův, jenž jest tresktal učedníky své pro to, že sú se vadili, kto by byl větší mezi nimi. Povolav jich k sobě, řekl jim: „Víte-li, že kniežata pohanská panují jedna nad druhými, a kteráž větší jsú, moc činí nad jinými? Ne tak bude mezi vámi. Ale kterýž kolivěk bude chtíti mezi vámi větší býti, buď váš sluha. A kterýž kolivěk mezi vámi bude chtíti prvni býti, buď váš sluha. Jakož syn člověka nepřišel jest, aby mu slúžili, ale aby slúžil a dal duši svú na vykúpení za mnohé.“

150 Ó milý sluho, drahý pane všeho světa! Jižť sme odpadli my kněží od tvého následování: služby tvé netbáme, panství se přílišně více než pohanstvo chápáme, všechna tvá přikázání přestúpice, ještě se chlubíme, že sme páni světa, že sme najdostojeinství v cierkvi svaté. Ne tak apoštolé ani s. Řehoř papež, jenž, jsa svatě živ, vždy se nazýval nestatečným; a on najprvé nalezl i psal se sluha všech sluh božích, ale položil, aby se nižádný tak nepsal, jedne ač by skutkem ukázal službu boží. Protož nevím, v pravdě-li píše papež každý, že jest sluha sluh božích. Následuje-li Krista v ctnostech, tehda právě píše. Pakli protivně živ jest Kristovi, tehda lživě píše.

160 Dále že řečeno jest, že papež dává obroky neb dostojeinství jedne hodným a bez úmluvy, té řeči muož zjevný dóvod odpověděti, jímž znají i hlupí, že nedostojeinství bývají i biskupi, jenž nejsú sviní hodni pásti; a bez úmluvy komu které biskupství dá, jedne ač plášť vykúpí. Za Puchníka k pražskému arcibiskupství stáli sú rukojmě ještě po jeho smrti Kbel a Malešic a jiní a musili sú platiti, an, nepoživ nic biskupství, aniž v ně vstúpil, umřel jest. A buď to, že papež napřed netrží ani sám, ani skrže Gezi, ale již jest prvé ustanoveno od papeže Jana Dvamezciemého, co který biskup má dáti. Neb ten papež najprv jest nalezl a kázal sobě dáti prvé póžitky všech obrokuov, to jest, což užiti muož každý prvni léto; a byl jest sehnal ten lakomý papež velikú věc pokladuov v svú komoru.

170 Pak když třetí jest řečeno: Což papež ustaví, nemá žádný proti tomu mluvíti, toho by věrný křesťan pójčil, když by papež nic zlého neustanovil. Ale ustaví-li co zlého, kto chce věrný k tomu přivoliti? Ano toho sami jeho heroltové musejí puojčiti; neb to i v svých školách učí, že co je-

155 před že jest v B škrtnuto g

103 svatých | v B původně psáno swate, –e škrtnuto a nadepsáno druhou rukou -ych –

104 před dá v B škrtnuto wijce; z druhé | z v B dodatečně vepsáno druhou rukou –

113 před jeho v B škrtnuto a podtečkováno ho –

120 ziskuov | v B původně psáno zifku, druhou rukou drobně nadepsáno -w –

124 aby, jsa Erben, Novotný, Gregor | a gfa B (srov. ř. 125) –

128 korintským | Corynthickým B; a tak | v B dodáno nadepsáním druhou rukou

den papež ustaví, to druhý zruší a potom opět jiní to rušení zavrhnú. A kto věrný chce říci, že jest to dobré ustavení papežovo, aby v kaplách slovo boží nebylo kázáno ani jinde, jedne u far a v klášteřích? Však to 175 ustavení jest upriemo proti Kristovu ustavení. A to ustavení vydal jest v bulli papež Alexander Pátý. A vydav ihned skuoro umřel jest. Proti té bulli postavil | sem se a odvolal, aby slovo boží nebylo potupeno. A z této řeči bez duvodov jiných vědomo jest, že když kolivěk by papež ustavil neb přikázal co nehodného a zbor křesťanský by to poznal, tehda ihned 180 ten zbor a tak i každý křesťan poznaje, že to ustanovení jest nehodné, má je míti za nehodné a nikoli ho v tom nemá poslouchati, aby, jda za slepým, v šachtu věčného zatracení neupadl.

Ale snad se vypaří škřietek a die, že nižádný nemá súditi skutkov papežových ani jemu říci: Proč tak činíš? Tomu škřítku má řečeno býti, 185 aby umlk od rúhaní a nepřidával člověku hříšnému, co na samého boha sluší. On sám ten jest, jehož nižádný nemuoz tresktati ani jeho skutkov, jako by byli zlí, súditi ani jemu říci: Proč to činíš? Ale aby člověk zlých skutkuov zjevných u mysli své neměl za zlé, buďte papežovi neb jiné- 132b ho člověka, kterak škřítek muoz toho hodně | zabrániti, ano všecko 190 takměř rozumné křesťanstvo súdí, že Petr, první náměstek Kristov, smrtdelně jest hřešil, pod přísahú zapřev svého milostivého spasitele. A také súditi máme všecky, že všickni sme se všemi papeži zblúdili a porušení až do jednoho, jenž, zlosti neučiniv, nás poblúzené od smrti věčné vykúpil. A s. Jan, miláček boží, jehož svatosti nedosáhnú 195 papežové nynější, ten die: „Dieme-li, že hříechu nemáme, sami se svodíme a pravdy v nás není.“

Věziž konečně, žeť papežovu moc vieže zákon boží, zákon přirozený a ustanovení svatých, kteráž mají založení v písmě božím. Zákon boží, aby nic proti němu nečinil a tak aby darmo duchovní věci rozdával, jako 200 apoštolé sú činili. A zákon přirozený, jenž jest poznání v rozumném stvoření, jímž se má zpravovati, aby nic nehodného se nedopustil. A ustanovení svatých, jenž, písmu božiemu rozumějice, na něm sú zalo- 133a žili. Dajž pán buoh, aby papež jedne pro chválu boží, pro prospěch spa- sení lida, darmo pro boha dával pravé naučení křesťanstvu a nepletl se 205 v boje a nedával obrokov za peníze nestatečným a aby Krista následoval, buď nynější papež, i potom jiní. Ale zdá mi se, že ne brzo Kristovú cestú v pokoře, v chudobě a v práci pójde který, ač se písmo Kristovo i naplní; neb biedné světa zboží zalehlo jest cestu Kristovu a všecky zmatky v du- chovenství rozplodilo, pro něž jest svatokupecství plno lakomství a svá- 210

174 papežovo | koncové -o v B vepsáno druhou rukou - 177 Alexander | Allexander B - 200 nečinil . . . rozdával | v B psáno původně nečinili . . . rozdawali, koncová -i vyradová- na - 203 rozumějice | -ce v B dodáno podepsáním

rův. Protož nebude svatokupecství z cierkve svaté vypuzeno, dokavadž zboží a panování od kněží nebude opuštěno. A že lakomství vždy přibývá, a zvláště mezi duchovními, protož třeba věrným se opatřiti, aby v la- komství a v svatokupecství neupadli a pilni byli d'ábových chytrostí, ji- 215 miž vymlúvají svatokupecství i lakomství, aby je | rušiti mohli.

B 133b

Má d'ábel ještě tuto výmluvu, že když po dóstojenství biskupské neb ji- né ku papeži přijdu, tehdy netrží nic ani o penieze mluví, aby bylo co dá- no, jedne což bude chtíti dáti ten, jenž žádá dóstojenství; a tak papež ne- učini svatokupecství aniž bude vinen. K řeči té odpovídá skutek svatého 220 Petra, jenž, nechtě vzíti peněz od Šimona, aby nebyl účasten jeho kupec- ství, řekl jest: „Penízi tvoji buďte s tebu na zatracení, zes mněl dar boží za penieze kúpiti.“ I kto by mohl Petra a jiné apoštoly vymlúvati, by byli od Šimona penieze vzali. Ale snad die lucek: Šimon jest řekl: „Vezměte penieze a dajte mi tu moc“, ale tento nedie, než mlče dá prvé a neb po 225 tom, když již bude jemu dáno. A tak není kupčení. Ale tomu luckovi Ho- dek pekař neb Huoda hokyně odpoví, že když má chléb před sebu, a, přijda někdo, prvé, než vezme chléb, neb po tom položí peníz mlče, die Hodek neb Huoda, že ten kúpil jest chléb. Též i tuto jest. Protož dobře položeno, že svatokupecství jest zlá vuole k směnění duchovní věci | za 230 tělestnú. Ale die lucek: Papež jest neměl vuole, aby penieze vzal. Lucku, jesti-liť tak, tehda řekl jest jako Petr: „Peniezi tvoji buďte s tebu na za- tracení.“ A tak nepokusí se nižádný s penězi u papeže, jako po Šimonovi nepokusil se nižádný u Petra. Ale kterak tomu uvěříme, a my za pražské arcibiskupství do Říma veliké peníze vždy nosíme, když nového arcibis- 235 kupa máme míti? Ještě snad ještě někdo die: Papež musí míti mnoho pe- něz, aby neposlušné a protivné mocí ku poslušenství připudil; protož musí dobývati peněz, jako muoz, a nemá podobnějšího obyčeje, než aby tak bral za obroky, poněvadž dávají dobrovolně. A také aby dal odpustky, aby lidé, daduce peníze, sobě nebeské království kúpili a papeži na zlé 240 lidi pomohli. K tomuto duvodu odpovídá život chudý Kristuov a sva- tých apoštoluov, jenž sú nesměli míti mnoho peněz ani sú chtěli mocí neposlušné a protivné ku poslušenství puditi. Aj, spasitel, jenž jest | mohl 245 jedniem slovem neposlušné a protivné poraziti a k sobě obrátiti, když sú na něho s meči, s kyji a s jinú braní přišli, pokorně řekl jim: „Jako na lo- tra vyšli ste s meči a s kyji, a já každý den byl sem mezi vámi, uče v chrá- mě, a nepopadli ste mne.“ „A opět řekl jim: Koho hledáte? A oni k ně- mu: Ježíše Nazaretského. A on jim řekl: Jáť sem; a poněvadž mne hledá-

B 134a

B 134b

227-228 neb po tom . . . kúpil jest chléb | dodáno v B pod textem druhou rukou - 232 nepokusí se | fe v B dodáno nadepsáním - 235 musí | mufij B - 236 neposlušné | v B na konci slova rozlito a podtečkováno ještě jedno -e - 240 K tomuto | koncové -to v B dodáno připsáním

te, nechte těchto odjíti!“ Petr také, jsa v Římě, mocí netiskl neposlušných k víře, ale kázáním slova božieho. Též i jiní apoštolé, jenž svú krví štípili cierkev svatú. A buď to, že by mocí měl papež puditi neposlušné k poslušenství. Protož není vymluven, aby tak peněz dobýval. Neb nemá nižádný zlého co činiti, aby tudy dobrého co vyvedl. Jakož die s. Pavel, přivodě ty, jenž říkají: „Čiňme zlé věci, ať přijdú dobré.“ – A kto chce, znamenaj, že nic neprospívají papežové mocí násilnú neb světskú. Čti kroniku a patř k časuom, že vždy více ubývá moci světské papežóm, jakž sú počali | bojovati. A jakož die s. Hildegardis, že papežovi panství ubude, že jedva biskupská čepice na hlavě ostane. Bude-li to či nebude, ty víš dobře, pane Kriste!

Pak o rozdávaní odpustkóv na penězích: že sú nehodní takoví odpustkové, dosti ukazuje s. Petr, jenž jest nechtěl na penězích pójčiti moci Šimonovi, aby ruce kladl na lidi, aby tak dar rucha svatého přijímali; ale kladli sú apoštolé ruce na lidi, ne pro peníze, ale darmo pro jich spasení, poslouchajíce svého spasitele, že jim řekl: „Darmo ste vzali, darmo dajte!“ A tak znamenitě přijímali jsú dar ducha svatého; neb apoštolé byli sú hodní biskupové a lidé jsú, právě uvěřic, právě káli se hříechóv. Ale nyní kněží pro lakomstvo překupují odpustky a lidé chtějí hříechóv zbýti, dadúc peníze, a neprávě se kají; a tak s obú stranú se klamají, kněží prodávajíce a lidé kupujíce. Kněží lež prodávají, jakož die s. Lev papež: „Dar, není-li darmo dán a neb vzat, dar není. A svatokupec ne | darmo berú. Protož daru, jenž velmi v kněžských řádích prospívá, neberú; a poněvadž neberú, nemají; a poněvadž nemají, ani darmo, ani nedarmo komu dávati mohú. Což tehda dávají? Jistě to, což mají. A co mají? Jistě ducha lži. Kterak toho dovodíme? Neb poněvadž duch pravdy – jakož svědčí pravda, od níž pochází – darmo vzat bývá, bez pochybení, duch lži že jest, se dokazuje, kterýž ne darmo vzat bývá.“ Tak píše Lev papež ukazuje, že svatokupec ducha lživého prodávají a kupují.

I kterak mohú ti vymluvení býti, kteříž za peníze odpustkóv dobývají, aby více utěželi, a nebo kteříž na zpovědi sedají, najímajíce z určených peněz? A v Římě zpovědníci, kněží světští i mniší, běhúnové neučení a nestateční, sedají na zpovědi, když jedne umluví, aby určené zlato dali od zpovědi, a lidi, odkud přijdú s kterými koli hříechy, neumějíce jich zpraviti, rozhřešují. Ó hospodine milosrdný, kterak malá péče jest | o dušech, kteréžs ty svú svatú krví vykúpil a smrtí ukrutnú! Mají pohřiechu veličejší pilnost, aby měsíc naplnili, než aby duši od zatracení tobě při-

251 k poslušenství | k poslußenft^e B –

254 papežové | v B dodáno na okraji druhou rukou –

282 rozhřešují Erben, Novotný, Gregor | rozhrzeřowali B, opisovač omylem spojil s aby na ř. 280)

vedli. Protož die s. Bernart ku papeži Eugeniovi: „Padne oslice, a jest kto pozdvihna, hyne duše, a není, kto by pomysli.“ Znamenal svatý Bernart, že kněží sú pilnějši papežovy mezkyně, aby neupadla, než duše, aby nezahynula. Podobni sú kněžím židovským, jimiž dódov učinil spasi-
tel, že když jim osel upadl v jámu v svátek, že sú jej ihned vytáhli a neře-
kli, by byl hříech. Ale kdy milosrdný spasi-
tel, tehdy sú položili za hříech. Dovedl jim spasi-
tel, že sú měli k oslu větší pilnost nežli k bližniemu. Ó, co jich, jenž sú pilnějše krav, voluov, ovčí, svini, peněz i koní nežli, neřku cizích, ale více nežli i svých duší. Daj pán buoh, aby všickni k spasení svých duší statečně se obrátili i jich
nych spasení pilni byli. |

Kapitola 5

Hodné jest již spatřiti, kterak biskup muož v svatokupecství upadnutí. Věziž, že muož býti svatokupcem, v biskupství vstupuje. Druhé v něm přebýváje. Třetí z něho vystupuje. Prvé vstupuje muož býti svatokupcem tak, že když koli přijme biskupství u plně a nebo více pro zisk časný neb pro chválu světskú neb pro rozkoš tělesnú než pro zaslúžení blahoslavenství, pro chválu boží, pro spasení své a pro duše bližních, aby je příkladem dobrým a slovem božím bohu přivedl. A vstúpi-li skrze dary neb skrze službu neb skrze přizen tělestnú, tehda již chopilo se ho svatokupecství; neb již má nezřízenú vuoli k směnění. A jistě, tak vstupuje v biskupství, hanebně jest směnil, dav duši ďáblu za darmo, to jest za hříech. Protož má-li kto býti biskupem božím dóstojným, musí prvé býti života svatého a pak povolán od boha skrze lidi a bez daruov; a jsa povolán, aby se měl za nehodného; a jsa připuzen, aby pro chválu boží, | pro lidské spasení a pro své pokorně přijal a peněz nižádných za potvrzení nedal. Neb když tak biskupství přijme, jsa života svatého, umění pln k lida učení, volen jsa od boha skrze lidi a svěcen a potvrzen bez daruov, tehda právě vstúpi v biskupství. Ale než tak nyní kto v biskupství vejde, aby i on tak řádný byl i aby tak volili i papež aby tak stvrdil, spíše se most pražský oboří, než takým během svatým v pražské biskupství kto vstúpi.

289 osel | osedl B, -d-škrtnuto

Kapitola 5 | V B (druhou rukou na okraji) – 1 Hodné | v B iniciála H přes dva řádky – 15–16 biskupství přijme, jsa života svatého, umění pln k lida učení Erben, Novotný, Gregor | biskupství gfa života swate^o umienij pln k lida učení B, lida opraveno z lidu (nebo je tomu naopak –?) – 18 za řádný v B škrtnuto a podtečkováno další (nadbytečné) tak; i aby | v B původně psáno yaaby, druhé -a- rozmazáno a zrušeno dvěma tečkami nad ní

B 136b

A

B 137a